

Z judikatury Nejv. a Nejv. správního soudu.

Úrazové pojištění.

(Podává odborový přednosta Vladimír Šmídek.)

Otázka kvalifikace zahradnického podniku jako podniku živnostenského. Podmínky a rozsah úrazové pojistné povinnosti. (K § 1, odst. 4. a 5. úraz. zákona.)

Stěžovatelka napadá naříkané rozhodnutí o úrazové pojistné povinnosti podniku zahradnictví z důvodu nezákonnosti ve dvou směrech:

1. že zahradnický její podnik neprávem byl vůbec zařazen mezi podniky úrazové pojistné povinnosti podléhající,

2. že i kdyby se připustilo, že podnik její podléhá pojistné povinnosti po rozumu zákona úrazového, mohla by pojistná povinnost se vztahovati jen na onoho zaměstnance, který jest zaměstnán u žentouru, nikoli však na všechny osoby v podniku zaměstnané.

ad 1. Ve směru prvním opakuje stížnost námitku vznesenou již v řízení správním, že silostroje, totiž zahradní pumpy na žentour poháněný párem krav, používá se v podniku toliko mimo chodem.

Stěžovatelka má tu na zřeteli předpis § 1, odst. 4., čís. 2 zákona úrazového čís. 1/1888 ř. z. Podle tohoto zákonného předpisu podléhají úrazové povinnosti pojistné živnostenské nebo hospodářské podniky polní i lesnické, při nichž se užívá parních kotlů nebo takových hnacích přístrojů, které jsou hnány živelní silou nebo zvířaty.

Že o takový hnací přístroj v daném případě běží, stížnost nepopírá, dovolává se však 2. věty tohoto předpisu, podle které nepodléhá takový podnik úrazovému pojištění, užívá-li se při něm silostroje toliko mimo chodem.

Takto formulovaná námitka však nemůže potkati se s úspěchem.

Stěžovatelka přehlíží, že podle posléze zmíněného předpisu zákoného jsou od pojistné povinnosti úrazové osvobozeny takové podniky, pro něž toliko mimo chodem užívá se silostroje nenáležícího k podnikovému zařízení.

Citovaný předpis nevyjímá, jak bylo dovozeno také již v nálezu Boh. A 1517*), z pojistné povinnosti podniky již proto, že se při nich užívá silostroje jen mimochodem, nýbrž jen tenkrát, nenáleží-li silostroj k podnikovému zařízení.

Naříkané rozhodnutí v odůvodnění vyslovalo, že zařízení motorické v podniku je součástí zařízení k zalévání půdy, a proto i součástí podnikového zařízení. Že by však silostroj, o který tu jde, nenáležel k podnikovému zařízení, stížnost vůbec nenamítá.

Sluší-li tedy vycházeti z předpokladu, že silostroj, jehož se užívá v podniku zahradnickém, náleží k podnikovému zařízení, nelze již dovolávati se osvobozovacího důvodu vytčeného ve 2. větě čís. 2. 4. odstavce § 1. úrazového zákona.

Pak ale netřeba se již zabývati otázkou, zda se silostroje v podniku užívá toliko mimochodem.

ad 2. V druhé řadě dovolává se stížnost předpisu odstavce 5. § 1. zákona úrazového, který stanoví, že užívá-li se v polním nebo les-

*) Nález z 22. září 1922, č. 12.924 (viz Šmídek, Sbíрка zákonů a nařízení o pojištění dělníků pro případ úrazu, str. 42).

ním podniku hospodářském pojištění podrobeném takovým způsobem silostroje k podnikovému zařízení náležejícího, že toliko určitý počet dělníků a závodových úředníků vydán jest nebezpečností s veškerou strojní prací spojenému, obmezena jest povinnost pojistná na osoby tomuto nebezpečnosti vydané.

Zákonným předpokladem pro použití právě citovaného zákonného předpisu je tu především, že běží o podnik zemědělský.

Užívá-li se silostrojů u podniků živnostenských, nemůže přijíti v úvahu tento předpis, jak plyne nejen z jeho znění, nýbrž i z antithese textace jeho oproti textování odstavce 4., zahrnujícího v sobě podniky obojího druhu.

Je tedy pro přezkoumání daného případu nutno především si vyřešiti procesní otázku, je-li podnik stěžovatelem podnikem zemědělským.

Tuto otázku zodpověděl žalovaný úřad záporně, kdežto stížnost zařazuje podnik mezi podniky zemědělské.

Žalovaný úřad po této stránce vyslovil, že způsob, jakým podnik provádí zpracování svých produktů, přesahuje normální míru obvyklých obchodů v zemědělských zahradnictvích. K tomuto závěru, že nutno podnik, o který jde, pokládati za podnik živnostenský po rozumu zákona úrazového, dospěl úřad jednak poukazem na to, že v podniku tom provádí se též export i import, jednak pak i ze skutečnosti, že podnik prodává různé zahradnické potřeby, které byly získány koupí, nebo byly snad vyrobeny v podniku vlastním, ale ze suroviny, kterou podnik neprodukuje (rašelinové odpadky, indické lýko, lep na housenky). Žalovaný úřad vyzvedl tedy dva momenty, jež pokládá za zjištěné ze správních spisů a z nichž každý podle úsudku úřadu o sobě stačí ke kvalifikaci zahradnického podniku stěžovatelky jako podniku živnostenského.

Stížnost, popřevši pod odstavcem II. správnost závěru žalovaného úřadu, napadá konkrétně jen prvý z momentů, které žalovaný úřad vytyčil jako charakteristikon živnostenské povahy podniku. Brojí pouze proti skutečnosti, vážené z exportů a importů. Proti druhému důvodu, totiž prodeji různých zahradnických potřeb, neformuluje však stížnost nijaké výtky, z čehož se podává, že vzhledem k § 18 zákona o správním soudě musí Nejvyšší správní soud při přezkoumání naříkaného rozhodnutí vycházeti z právní situace, vytvořené žalovaným úřadem v ten rozum, že podnik stěžovatelem sluší pokládati za podnik živnostenský podle zákona úrazového proto, že podnik prodává různé zahradnické potřeby, které byly získány koupí, nebo snad vytvořeny v podniku vlastním, ale ze suroviny, kterou podnik neprodukuje.

Za tohoto stavu věci pak netřeba již se obírat dalším důvodem naříkaného rozhodnutí, opírajícím se o export a import, poněvadž již druhý důvod stížností vůbec nedotčený vystačí k závěru úřadu, že podnik stěžovatelem není podnikem zemědělským.

Je-li tomu tak, pak nelze na daný případ použití předpisu výtčného v odstavci 5. § 1 zákona úrazového, který má na zřeteli pouze podniky zemědělské, a není nezákonným výrok úřadu, že pojistná povinnost úrazová vztahuje se na všechny zaměstnance podnikové a ne pouze na ty, kteří jsou vydáni nebezpečnosti s veškerou strojní prací spojenému (sr. Boh. A 278 a 1518*).

(Nález Nejv. správ. soudu ze dne 30. prosince 1929, č. 21440/28.)

*) Nálezy z 25. prosince 1919, č. 251 a z 22. září 1922, č. 12925 (viz Šmídek, Sběrka zákonů a nařízení o pojištění dělníků pro případ úrazu, str. 8).